

UDK 577.4(079.5)

Marta Svetina-Gros

ERICo - Zavod za ekološke raziskave Velenje

MI IN EKOLOGIJA ALI KJE SI, EKOLOGIJA?

Živimo na robu Evrope, nekje na meji med mirom in vojno, v državi, ki ji napovedujejo izumrtje, in še to na področju, ki velja za eno najbolj onesnaženih v Sloveniji. Smo ujetniki gospodarske krize, bojovníki za preživetje in gasilci ekološke katastrofe. Kaj storiti? Se predati ali plavati v kalni vodi med čermi in iskati splav, da rešimo sebe in svoje potomstvo pred pogubo? Morda je takšen način razmišljanja res preveč črnogled, vendar pa na žalost mnogokrat ne razmišljamo tako, ampak živimo kar tja v en dan, za naslednjo plačo, za boljši avto, za nepotrebno razkošje in tako naprej. Pri tem pa vse bolj pozabljamo na svet okoli sebe, na to, da smo le neznamenit delček okolja na tem lepem modrem planetu, ki ga s svojim brezvestnim načinom življenja uničujemo, s tem pa uničujemo tudi sami sebe in bodočnost svojih otrok. Pozabljamo na to, da je lahko vse še slabše in da bi v veliki meri lahko tudi kot posamezniki prispevali k temu, da se stvari izboljšajo. Žal pa smo se preveč navadili na določno udobje in ugodnosti, zaradi katerih postajamo brezčutni in neodgovorni za prihodnost. Če ni res nujno, so nam tudi najpreprostejša odrekanja odveč, kaj šele da bi se morali za to malo potruditi. Ali bi se odrekli prevozu na delo z lastnim avtomobilom, bi bolj vestno zapirali vodovodne pipe, bi ugašali luči, če jih ne potrebujemo, bi sortirali odpadke za ponovno predelavo - ali pa nam je bolj enostavno vse po vrsti zmetati v koš za smeti, odnesti do najbližjega odlagališča, potem pa je za nas ves problem rešen. To je naš svet, naš vsakdanjik! Večina ljudi se ne bi verjetno brez velike nuje odpovedala ničemu. Kaj pa naši otroci in otroci naslednjih generacij, v kakšnem svetu bodo živeli oni, ali si bodo oni lahko privoščili toliko kot mi? Ko bodo odrasli, jim bodo morala biti ta mala odrekanja za ohranitev okolja nujna, kajti oni se bodo zares znašli v težavah, o katerih mi le govorimo in svarimo pred njimi (segrevanje ozračja, onesnaževanje vodnih virov, kisel dež, ozonska luknja, preveč odpadkov, izumiranje rastlinskih in živalskih vrst ...). Ali odrasli naredimo kaj, da bi otroke popeljali na pravo pot? S svojim

zgledom bolj malo, žal pa so tudi šolski programi pri nas še daleč od učenja za življenje. Na žalost pa tudi sami odrasli bolj malo vemo o onesnaževanju okolja, njegovih razsežnostih in posledicah. Nekaj malega vemo o onesnaženosti zraka, ker se v Šaleški dolini srečujemo s tem problemom. Ali kaj vemo o kislem dežju, izumiranju rastlinskih in živalskih vrst, učinkih tople grede, kopičenju odpadkov, ozonski luknji, onesnaževanju pitne vode? Morda nekateri posamezniki in tisti, ki nam je ekologija služba, vemo nekaj več o tem. Toda kaj naj peščica ljudi naredi, da se izboljša zavest ljudi? Ena od poti je, da pozovemo šolstvo, učitelje, da otrokom približajo problem propadanja okolja, jim ponazorijo in razložijo stvari, ki bi morale biti vsakdanjik vseh nas. Otroci niso le voljni pomagati, ampak so nekateri z vsem srcem pripravljeni marsikaj storiti. Treba jim je le pojasniti, jih spodbuditi in, kar je najvažnejše - pokazati, da lahko tudi oni vplivajo na rešitev matere Zemlje. Otrokom je treba povedati in nazorno pokazati, kaj vse lahko storijo za Zemljo. Treba jim je vsaditi v srce tisto, kar so mnogi že davno izgubili, ljubezen do narave in vsega lepega. To odgovornost nosimo njihovi starši in učitelji. Pomagajmo jim, da bodo spoznali, da so tudi sami del narave in ne le gospodarji nad njo. Pripravimo jih na življenje, ki ne bo lahko, kajti oni so tisti, ki bodo čutili posledice našega brezčutnega uničevanja narave, oni bodo tisti, ki bodo morali pozdraviti bolno Zemljo, če bodo hoteli živeti in nadaljevati človeški rod.

Zanimalo me je, kaj otroci v naši sredini vedo o onesnaževanju in svoji vlogi pri zmanjševanju njegovih posledic. Zato sem se odpravila na Osnovno šolo Livada med desetletnike in jim zastavila nekaj vprašanj. Njihove odgovore bom v nadaljevanju vpletala med nekatere zanimive podatke, ki sem jih dobila v knjigi *"50 preprostih stvari, ki jih otroci lahko naredijo za rešitev Zemlje"*.

Kaj lahko storimo za zrak?

Si lahko predstavljate, da je bil pred sto petdesetimi leti zrak še čist in so ga ljudje lahko brez vsake nevarnosti vdihovali? Mi, prebivalci Šaleške doline, si to bolj težko predstavljamo, ker vsak dan vdihavamo umazan zrak, se sprehajamo z otroki ob cestah in so opozorila o prekoračenih koncentracijah SO₂ naš vsakdan. Kljub stalnim opozorilom o slabem zraku pa smo Velenjčani lahko veseli, da ni še slabše. Srečo imamo, da je naša

dolina dobro prezračena in je tako kvaliteta zraka v Velenju kljub bližini Termoelektrarne boljša kot v drugih večjih mestih v Sloveniji. Da je temu tako, se lahko zahvalimo toplovodnemu ogrevanju. Ko bodo v Termoelektrarni Šoštanj postavljene čistilne naprave, se bodo zmanjšale koncentracije SO_2 , zrak pa še vedno ne bo čist, kajti elektrarna bo še vedno onesnaževala zrak z drugimi vrstami strupenih plinov. Velik delež pri onesnaževanju zraka v mestu pa predstavljajo tudi izpušni plini iz avtomobilov. Kaj torej? Bi bilo bolje Termoelektrarno zapreti in hoditi peš? Kako bi pa potem živeli brez elektrike, ogrevanja in služb?

Pa pogledjmo, kaj menijo otroci o onesnaženem zraku v Velenju. Otroci so zelo zaskrbljeni zaradi slabega zraka, strah jih je, kaj bo čez nekaj let, če se bodo tovarne še naprej gradile. Vedo, da je zrak preveč onesnažen, da smrdi in da to škodi zdravju ljudi in okolju. Večina vidi vzrok onesnaženja zraka v Termoelektrarni, nekateri pa vedo, da so to tudi avtomobili. Iz njihovih odgovorov lahko razberemo strah pred onesnaženim zrakom.

Skoraj vsi anketirani otroci menijo, da je potrebno varčevati z energijo in da bi z varčevanjem energije dosegli bolj čist zrak. Nekaterim se zdi varčevanje z energijo pametno, ker bi na ta način prihranili denar. Njihovi predlogi za varčevanje pa so: ugašanje luči, manjša uporaba električnih strojev in ugašanje tistih, ki jih ne potrebujemo, ugašanje televizorja, kuhanje na plinu ...

Izbrala sem nekaj njihovih najbolj zanimivih odgovorov na vprašanja:

Kaj misliš o onesnaženem zraku, te to kaj skrbi?

- *Onesnažen zrak je kot strup, ki škoduje vsem živim bitjem. Če bi manj onesnaževali zrak, bi bilo boljše. To me zelo skrbi. (Tomislav)*
- *Mislím, da bi v Termoelektrarni Šoštanj morali manj delati, da bi manj onesnaževali zrak. To me skrbi zato, da ne bi ljudje postopoma začeli umirati zaradi onesnaženega zraka. (Luka)*
- *Da bi ga očistili. (Žiga)*
- *Rad bi, da bi bila naša okolica zelo lepa in čista. Skrbi me, ker tovarne onesnažujejo zrak. (David)*
- *Zrak je že zelo onesnažen. Skrbi me, kakšen bo čez 100 ali 200 let. (Tomaž)*
- *Ja, skrbi me, da se ne bo kdo od nas zadušil. (Sanela)*

- *Ja, skrbi me, da se ne bo kdo od nas zadušil. (Sanela)*
- *Skrbi me, da se ne zveča ozonska luknja. Postaviti je potrebno čistilne naprave na dimnike. (Dani)*

Kaj misliš o varčevanju z energijo? Kaj bi z varčevanjem dosegli?

- *Energijo varčujte, ker je ni veliko! (Ožbej)*
- *Ljudje ne varčujemo preveč. Z varčevanjem bi dosegli čist zrak, ker bi elektrarna manj kurila. (Sanja)*
- *Z elektriko bi lahko bolj varčevali, s tem bi dosegli, da bi imeli bolj čist zrak, ker bi tovarne manj kurile. (Ana)*
- *Če bi varčevali z energijo, bi bilo super. Z varčevanjem bi dosegli bolj čist zrak in ne onesnažen. (Branka)*
- *Da je dobro varčevati. Dolina ne bi bila onesnažena. (Marko)*

Poznaš morda kakšen način varčevanja z energijo?

- *Poznam način varčevanja z energijo: da bi človek kupoval čim manj električnih strojev. (Uroš)*
- *Poznam: manj gledanja televizije, manj kuhati in manj prižigati luči. (Vesna)*
- *Luči bi imeli prižgane le tam, kjer je potrebno. (Goran)*
- *Mislím, da bi morali zmanjšati porabo energije. Če nam energija ni potrebna, jo pustimo pri miru. (Mersida)*
- *V stranišču ni treba imeti 100W žarnice. (Petra)*

Lahko pa tudi mi, navadni ljudje, nekaj storimo! Če bi bolj varčevali z energijo, bi potrebovali manj elektrike in elektrarna bi delala z nižjo močjo, kaj pa to pomeni, vemo vsi. Neumnost, bodo rekli nekateri, toda na svetu nas je veliko in če bi tako ravnali vsi, bi se poraba elektrike lahko bistveno znižala. Vemo, da dim iz termoelektrarne ne le smrdi in povzroča različne bolezni pri ljudeh, ampak počasi škodi celotni Zemlji. Ko dež spira umazanijo iz zraka, se spreminja v onesnažen kisli dež, ta pa potem onesnažuje potoke in jezera ter s tem škodi ribam in drevesom in vsem drugim živim bitjem. Vemo pa tudi, da se z onesnaževanjem zraka počasi spreminja podnebje po vsem svetu. Če ne bomo zmanjšali onesnaževanja zraka, se lahko zgodi, da nekoč življenje na Zemlji ne bo več mogoče. Se bo mar človek, ko ne bo več varovalnega ozonskega plašča, pred smrtonosnimi sončnimi žarki umaknil pod zemeljsko površje? Kje bo dobil hrano, če na Zemlji ne bo več vode in drugih živih bitij? Mislim,

da smo zabredli malo predaleč v svojem strahu pred bodočnostjo na Zemlji, ampak včasih je tudi takšna zazrtost potrebna. Lahko deluje celo spodbudno, zavemo se, da trenutne razmere še zdaleč niso tako slabe, da se jih ne bi dalo izboljšati. K sreči smo ljudje dojemljivi in napredujemo, čeprav počasi, tudi v razvoju samokritičnosti. Upajmo, da bomo popravili svoj odnos do narave prej, preden jo uničimo. Nekateri filozofi napovedujejo, da bo človek v prihodnosti razvil višjo stopnjo ekološke zavesti. Če bo hotel preživeti, jo bo preprosto moral, zato upajmo, da bo res tako, kot nam napovedujejo. Z optimizmom pa nas navdajajo tudi razna gibanja za ohranitev narave, ki so pa včasih preveč skrajna v svojih napovedih, česar pa jim ne moremo zameriti. V zadnjih letih se tudi nekateri politiki vedno bolj barvajo na zeleno, predvsem zaradi večje priljubljenosti; tudi to je pozitivno in obeta počasen, a zanesljiv prodor ekologije na prostor, ki ga potrebuje, to je na politični vrh. Od tam prihajajo smernice za razvoj našega gospodarstva, kmetijstva, turizma, ekološke sanacije, pa tudi vzgoje otrok. No, pa imamo krog, ki nam vliva upanje v to, da se bo v ekologiji hitreje premaknilo na boljše.

Razveseljujoče je, da se mnogi ljudje že zavedajo nepravilnega odnosa do narave in njenega propadanja ter se trudijo z drugačnim, bolj skromnim načinom življenja zmanjšati onesnaževanje narave. Če bi imeli naravo radi tudi mi, bi se takšnega načina življenja navadili tudi sami, tako ča bi postale naš vsakdan. Z bolj ljubečim in odgovornejšim odnosom do narave bi bolj vestno varčevali z njenimi bogastvi in se vsak dan trudili, da bi nam še naprej bila prijateljica in ne grozeča nevarnost. Poskusimo tudi sami nekaj prispevati k temu, da se stanje v okolju ne bo poslabšalo, ampak kvečjemu izboljšalo. Eden od načinov za izboljšanje stanja je varčevanje z energijo.

Večina ljudi si predstavlja, da je varčevanje z energijo le ugašanje luči - res je, tudi to je varčevanje z energijo. Poleg tega pa poznamo še celo vrsto preprostih dejanj, s katerimi lahko privarčujemo precej energije. Pa jih naštejmo nekaj: minimalno ogrevanje stanovanja (raje se pozimi malo bolj oblečimo), varčevanje s toplo vodo (s tem varčujemo z energijo in vodo hkrati), minimalna uporaba baterijskih vložkov (ki so dragi za proizvodnjo in nevarni kot odpadki), manj voženj z avtomobilom (avtomobili so največji onesnaževalci okolja na svetu), z izolacijo prostorov (polovica energije za ogrevanje se izgubi), zviševanje temperature v hladilniku in minimalno odpiranje le-tega

(hladilnik je največji porabnik energije v gospodinjstvu), pri kuhanju in pečenju s pokrivanjem loncev in zapiranjem vrat pečice ... Preposte stvari, boste rekli, saj to so počele že naše stare mame. Ja, naše stare mame so živele bolj z naravo kot mi, ki nam je udobje in ugodje zlezlo pod kožo, pa tudi elektrika je za nas še vedno prepoceni, da bi z njo bolj varčno ravnali.

Kaj lahko storimo za vodo?

Eden največjih naravnih zakladov je prav gotovo voda. Vemo, da večino Zemljine površine prekriva voda. Tu so ogromni oceani, jezera, reke in potoki, da ne govorimo o podzemnih vodah. Vse življenje na našem planetu je odvisno od vode, ki je eden največjih naravnih zakladov. Kljub temu pa zelo malo ali nič ne naredimo za to, da bi ohranili vodo čisto. V naši občini imamo dokaj kvalitetno pitno vodo, pa tudi manjka nam je ne - razen ob sušnih obdobjih. Ker pa je drugje po svetu, pa tudi že v Sloveniji, pitna voda resen problem, bi se tudi mi lahko malo manj mačehovsko obnašali do nje. Šele če bi morali en dan preživeti brez vode, bi ugotovili, kako dragocena je. Navajam nekaj primerov, kako bi z vodo lahko izdatno varčevali.

Enostavno je popraviti vodovodno pipo, ki pušča (na teden tako odteče v prazno ena kad vode). Če bi ljudje, medtem ko vode ne rabijo pipo zaprli in jo nato zopet odprli, bi na ta način vsak v enem letu prihranil en plavalni bazen vode. V stanovanjih največ vode porabimo v straniščih, žal je to pitna voda, ki zaradi prevelikega ali puščajočega kotlička odteka v prazno.

Vode pa ljudje ne uporabljamo samo za pitje, ampak iz nje dobivamo tudi zelo zdravo hrano (ribe), se po njej preva-žamo, z njo pridobivamo energijo in se na njej rekreiramo. Ker so oceani videti tako veliki, vodni viri pa tako neizčrpn, nam žal služijo tudi za odlaganje odpadkov in kot odtočni kanali za naše kanalizacije. Ljudi na Zemlji je vedno več, količina vode pa je vedno ista; pri tem pa je pomembno poudariti, da je kljub velikim količinam vode na Zemlji, večina vode nepitne. Večino (90%) pitne vode za ljudi predstavlja podtalnica, ki pa se zelo lahko in hitro onesnaži. Na srečo lahko vsi pomagamo zaščititi jezera, reke, potoke in morja. Tudi če gre za drobna dejanja, so rezultati lahko veliki, če nismo pazljivi pa lahko povzročimo velikansko škodo. Ali kdaj pomislite na to, da bi v pralni stroj nasuli manj praška ali na to, da bi pazili, kadar ga kupujete, na to, da je okolju prijazen? Bodimo ljudje, kot se spodobi in ne odme-

tavajmo smeti v vodo ali ob vodo, še posebej moramo paziti na strupene tekoče snovi, ker že najmanjše razlite količine teh snovi lahko uničijo velike količine pitne podtalnice (1l barve ali motornega olja onesnaži 250.000 litrov, 1l bencina pa kar 750.000 litrov pitne vode). Uporabljate navaden hlevski gnoj na svojem vrtu ali pa se navdušujete nad umetnimi gnojili in z njimi zastrupljate hrano, tla in podtalnico? Najbolje bi bilo, če bi se naučili biovrtinarjenja; s tem bi sebi in naravi naredili veliko uslugo. Zakaj bi zastrupljali hrano s pesticidi, saj v vašo povrtnino že tako iz zraka in tal pride preveč škodljivih snovi!

Kaj menijo otroci v Velenju o onesnaževanju pitne vode?

- *Mislim, da ne bi smele tovarne spuščati škodljivih odpadkov v reke in da bi zbirali denar za čistilne naprave. (Vita)*
- *Treba bo začeti čistiti! Reke so že onesnažene, kmalu bo tudi pitna voda. Mislim, da bo treba kaj ukreniti, drugače bodo živali poginile, ljudje umrli in rastline oveneale. (Andrej)*
- *To je zelo grdo! Jaz bi poskusil postaviti mreže čez vodo, da bi jo rešili. (Nikola)*
- *Da se mora to čim prej ustaviti! (Dani)*
- *Če ne bi bilo več pitne vode, ne bo več rastlin, živali in človeka. (Aleš)*

Ali doma varčujete z vodo? Zakaj ne? Če varčujete, kako to narediš?

- *Da ne pustim odprte pipe. Oči popravi pipo, če pušča vodo. (Urša)*
- *Včasih. Raje se tuširam kot kopam, pri pomivanju posode si nalijem v korito vodo. (Karmelina)*
- *Doma varčujemo z vodo tako, da je ne točimo brez potrebe. (Nika)*

Iz ankete je razvidno, da otroci vedo, da je treba varčevati z vodo. Skoraj vsi po vrsti pravijo, da varčujejo, le nekateri priznajo, da ne. Zavedajo se, da je voda že precej onesnažena in da je potrebno nekaj storiti, da se stanje izboljša. Nekateri se bojijo za obstoj živih bitij, ker čutijo tesno zvezo med vodo in njihovim obstojem. Za rešitev vode predlagajo, da bi tovarne in ljudje ne odlagali odpadkov v reke ter da ne bi polivali strupenih in kemičnih snovi po tleh.

Kako lahko zmanjšamo količino odpadkov?

Velike količine odpadkov so naslednji problem, s katerim se bori človek. Pa naj gre za smeti na dvorišču pred stolpnico ali pa za jedrske odpadke. Odpadki so odraz našega življenja - bolj smo brezbržni, več jih je. Ko stvari ne potrebujemo več, jih enostavno vržemo v smetnjak, ko jih odpelje smetarski avto in ko teh smeti ne vidimo več, je za nas problem rešen. Kako preprosto - smeti kar izginejo. Stvar pa ni tako enostavna! Te smeti odpeljejo na veliko odlagališče, kjer jih zakopljejo - ker je smeti vedno več, potrebujemo vedno več prostora za njihovo odlaganje. Ljudje se premalo zavedamo, da imajo vsi odpadki svoj izvor v naravi in so bili nekoč njeni zakladi (les, nafta, ruda, premog, hrana ...). Količina naravnih zakladov je omejena. Nekoč, ko bomo porabili vse, jih ne bo več. Torej bi morali dobro premisliti, kako izkoristiti odpadke. Naša naloga je, da količino smeti zmanjšamo tako, da odpadke razvrščamo in jih koristno porabimo. Tako lahko močno zmanjšamo količino odpadkov in naše okolje bo lepše in bolj prijazno. V razvitejših evropskih državah že kar uspešno ločeno zbirajo odpadke za reciklažo (belo in barvno steklo, papir, baterijske vložke, pločevinke ...). Tudi v naši občini je nekaj časa potekalo poskusno ločeno zbiranje odpadkov. V začetku predstavlja takšen način pobiranja odpadkov večjo investicijo, problem pa je tudi to, da tovarne, razen za predelavo stekla, premalo uporabljajo reciklirane surovine. Ker se Slovenija z velikimi koraki približuje Evropi, ji bomo, upam, čimprej sledili tudi s sortiranjem odpadkov.

Ljudje pa lahko tudi drugače, z vrsto preprostih navad, ki jim jih je treba predstaviti in približati, bistveno zmanjšajo količino smeti. Tega, da ne odmetavamo smeti po tleh, so nas hvala bogu naučili naši starši, toda kdo so starši otrok, ki to še danes počno. Žal je tako vzgojene mladine v našem mestu preveč, da bi jo smetarji dohitevali. Kje so zelena straža in kazni? Morda bi pa to kaj zaleglo! Kje je še dan, ko bodo ti in podobni ljudje sortirali odpadke in jim ne bo vseeno za naravo? Do takrat pa poskusimo vsaj mi nekaj storiti. Potrudimo se biti dosledni in res ločujmo belo in barvno steklo ter ga, ko ga dovolj nabereemo, odpeljimo do posod, kjer to steklo zbirajo. Na srečo je teh posod tudi v našem mestu dovolj, le da se mnogokrat v njih znajde tudi tisto, kar bi sodilo v koš za smeti. Zanimiv je podatek, da s predelavo ene steklenice prihranimo toliko energije, da lahko gori 100-vatna žarnica štiri ure. Pri nakupovanju v trgovini

poskusimo paziti na to, da kupujemo stvari v embalaži, ki se lahko predela in ne onesnažuje okolja. Kupujmo stvari pakirane v steklenicah in ne tistih v plastični embalaži. Eno tretjino vseh smeti predstavlja embalaža, ki je včasih lahko dražja od stvari, ki so v njej. Najbolj problematična je plastična embalaža, ki je nerazgradljiva.

Desetletni otroci pri nas o smeteh razmišljajo takole:

- *Mislím, da smeti uničujejo lepoto narave. (Benita)*
- *Treba bi bilo narediti čistilno akcijo in pobrati smeti. Treba je preprečiti metanje smeti po tleh. (Ana)*
- *Ne smemo puščati odpadkov v naravi, ker jo uničujejo. Brez odpadkov je zelo lepa. (Arijana)*
- *Smeti so grde in zelo smrdijo, zato ne vem, zakaj jih ljudje mečejo po tleh. (David)*

Na kakšen način bi lahko ti zmanjšal količino smeti?

- *Mleko bi prodajali v steklenicah, delali bi vrečke in druge predmete iz mase, ki razpade. Imeli bi čistilne akcije. (Eva)*
- *V trgovini bi kupoval izdelke, pakirane v steklo. (Matej)*
- *Ljudje ne bi smeli jesti veliko hrane iz konzerv in piti iz pločevink. (Tomaž)*
- *Da ne bi več kupovali stvari, ki jih mečemo v smeti. (Sladan)*
- *Da bi odkril planet, kamor bi lahko odvažali smeti. (Dani)*
- *Zmanjšal bi količino smeti tako, da bi naredil stroj za smeti. (Miha)*

Otroci si večinoma smeti predstavljajo le kot tisto, kar leži na tleh. Večina otrok bi bila zadovoljna s tem, da so smeti v smetnjaku. Nekatere otroke smeti zelo motijo in so za zmanjšanje njihove količine pripravljani tudi marsikaj storiti; nekateri se pohvalijo celo s pobiranjem smeti ali kreganjem drugih, če jih odmetavajo na tla. Najbolj pa je razveseljivo to, da se zavedajo, da od vseh smeti plastika najbolj onesnažuje okolje, zato predlagajo uporabo papirnatih vrečk, kupovanje stvari, polnjenih v steklenicah in ne izdelkov, ki so pakirani v velikih in dragih embalažah. Predlagajo tudi očiščevalne akcije in kazni za tiste, ki odmetavajo smeti po tleh. Na splošno lahko rečemo, da naši otroci vedo kar nekaj o zmanjševanju količine smeti.

Sklepne misli

V tem sestavku sem se dotaknila le problematike okolja, ki se nas v Šaleški dolini neposredno tiče in na katero lahko s svojim načinom življenja vplivamo.

S slabim zrakom se nikoli nismo in se ne bomo sprijaznili. Ne moremo se sprijazniti s tem, da nas boli glava, da imajo naši otroci bronhitis in da po dolini mori rak. Žalostno je, da se niti na bližnjih hribih ne moremo naužiti svežega zraka. Skušajmo z varčevanjem energije prispevati k čistejšemu zraku.

Na srečo s pitno vodo v naši občini zaenkrat še nimamo problemov, toda če jo bomo brezvestno porabljali in onesnažili njena zbirališča, tudi ta problem ni več daleč. Lepa slika našega odnosa do vode je že edina reka, ki v Velenje priteče z življenjem, iz naše občine pa odteče mrtva.

Smeti so problem vsakega večjega mesta, na žalost je Velenje smetno tudi po ulicah, kar bomo, upam, čez čas uredili.

Na koncu bi rada še enkrat poudarila rdečo nit tega teksta - otroke. Njim bomo pustili svet, kakršnega koli že bomo naredili. Oni so naša slika, kakor se bomo obnašali mi, tako se bodo tudi oni. Če se ne bomo spametovali sami in bomo uničili naravo, bodo oni lahko še slabši in jo bodo uničili do konca. Ne pustimo jim tega, pomagajmo jim s pravilno vzgojo, z načinom življenja in vzgledom, ki jih bo ponovno zbližal z naravo. Naučimo jih ljubiti naravo in vse, kar je lepega, kajti le tako bodo začutili, da so del nje in bodo z njo tudi čutili. Le če jo bodo imeli iz vsega srca radi, ji bodo prisluhnili in jo s svojim načinom življenja varovali pred propadom.